

Det var i Oslo under okkupasjonen 12—14 auksjonsforretninger

I 1940 —

— Fortsatt fra side 1 —

at det ikke var aktuelt å utgi noe forsvar for landssvikene. Og justisministeren uttalte i et intervju med «Morgenbladet», at dokumentene var framlagt. Etter dette var det umulig å samarbeide med justisminister Gundersen.

Jeg visste at forhandlingsprotokollene for «Nemnda for industri og omsetning» manglet. Jeg ble da nødt til å utgi de dokumenter jeg kunne skaffe meg. I Danmark har myndighetene offentliggjort en rekke dokumenter som ble av verdi for rettsoppgjøret der.

De embetsmenn som har undertegnet departementskriv i okkupasjonstiden går jeg ut fra er enige i at skrivene ble offentliggjort. Det er utmerkede menn som har gjort det jeg har pekt på. Mitt angrep er ikke rettet mot disse menn, men mot selve rettsoppgjøret.

Jeg vil altså at det skal anvendes samme mål på alle. Det er ikke gjort. Det er anvendt straff for relativt ubetydelige bistandshandlinger. De kynlige er gått fri, mens de ukyndige og de mange ubetydelige er blitt straffet.

I en avis leste jeg nettopp at i Trøndelag gikk de ledende menn i 1940 med en følelse av at de hadde livet til låns. Det skal forklare hvorfor de gjorde det okkupanten krevde. Men i krig, sa Langeland, skal uskutte menn ha livet til låns. Etter hvert som sannheten og dokumentene er kommet fram her i landet, er dommene blitt mildere.

Jeg har optrådt for å gjøre oss kampberedt til neste krig.

Rettsoppgjøret har splittet oss. Og jeg har uttalt at vi må se å finne en form for amnesti, for å hele disse store sår.»

Etter Langeland fikk direktør Bergsvik ordet til sin tale, og som vi på grunn av plassmangel ikke kan offentliggjøre for i neste nummer.

Som første vitne møtte sorenskriver Ole P. Harbek. Aktor, statsadvokat Rolf Ryssdal, åpnet med å gi Harbek en orientering om hva Langeland og Bergsvik hadde uttalt kort forut.

Advokat Borgen grep inn og påtalte den irregulære fremgangsmåte som aktor benyttet seg av og uttalte bl. a.: «Jeg har aldri hørt noe slikt i en rett!»

Lagmannen erklærte seg enig i kritikken.

Det ser ut til at myndighetene har unnlatt rettsforfølging overfor de med okkupasjonsmyndighetene samarbeidende auksjonsforretninger, hvis innehaveren ikke var medlem av NS. Dog ble en auksjonarius som ikke var NS i all stillhet ilagt en bot. At det skulle være skjellig grunn til å behandle ham strengere enn de andre «gode nordmenn» i lauget er ikke opplyst.

Jeg skal først ta et eksempel på hva en auksjonarius ustraffet kunne foreta seg, som ikke var medlem av NS. Overlege Carl Semb dro av en eller annen grunn til Sverige i mars 1943. Sommeren samme år opprettet han såkalte helseleire i Sverige for norske emigranter. Disse leirer hadde et militært tilsnitt og ble forløperen for den militære organisasjon Rikspolitiet som i sin makt og herlighet — tungt ruste — sammen med viserikspolitistjef, bilkjører, krigselovgiver Olaf Svendsen etter den tyske kapitulasjon vendte tilbake til et beundrende folk.

Disse helter ble satt til å «bevokte» NS-fanger og ble av disse kalt for «smørgås». I VAR TID's oktobernummer 1946 finnes overlege Semb på omslagsbildet og betegnes her som oberst og sanitetssjef. (Formentlig i den norske Sverige-hæren?) Overlegens innbo og løsøre var etter de dengang gjeldende regler for en betydelig dels vedkommende, solgt fra City Auksjon, inneholder herr disp. Eivind Rølles. Dette fremgår av en annonse fra overlege Semb, som etterlyser sitt løsøre og innbo, i Arbeiderbladet 18. mars 1946.

Herr Rølles er ikke straffet, og vel er det! Det er ikke straffen som er det viktigste, men at grensen mellom rett og urett blir trukket opp på en rettfærdig, lovlig og autoritativ måte. Retsfornektelsen og ulikheten for loven manifesteres i saksbehandling og Eidsivating lagmannsretts dom av 19. desember 1946 over auksjonarius N. N.

Denne auksjonarius — født og oppvokst i Sverige — fikk bevilling til å drive auksjonsforretning i Oslo i 20-årene, etter tidligere å ha drevet skipsrederi og auksjonsforretning. Og så drev han sin store, velanskrevne auksjonsforretning fram til den annen verdenskrig.

Hvorvidt hans konkurrenter — eller spesielt en — følte hans forretning som en torn i kjøttet vet ikke jeg. Men på basis av det som siden skjedde kan en jo ha sine tanker. Etter «frigjøringen» ble

ber 1944. — I anledning tillits- tap må jeg sitere her Eivind Berggrav fra dengang han hadde råd til å være snill og ikke var blitt biskop:

«— og så denne barbariske 10 års offentlige mistillit. Den står dessverre alt for godt i samklang med et ynkelig folkehysteri. Men staten skulle i det minste gå foran i å være fornuftig.» (Se Fangens sjel — og vår egen, side 66.)

Dessuten hadde denne minneverdige lagmannsrett for å ramme NN.s auksjonsvirksomhet mv. under okkupasjonen, dekretert følg. vidunderligheter som mulig ens vedk. fagdommere hadde blitt mentalundersøkt for, hvis de hadde prestert noe lignende i sine eksamensoppgaver til juridicum?

Kjære leser, hør nå på løyer som for den tiltalte og hans familie var blodig alvor i menneskejaktens gyldne tid 1945, prestert av følgende herrer: Rettens form., lagmann Erik Solem, som ytterst ubetimelig er gått til en bedre verden. Meddommere: lagdommer G. Gulbrandsen, lagdommer Halvard Ryen. Så var det d'herrer domsmenn med det friske blikk: Prokurist Kristoffer Krog, kontorsjef Andreas Hagen, kirkegårdsarbeider Georg Jacobsen, frisør Georg Syversen.

Den som kan ha hatt mest glede av det var kanskje frisøren, for sannelig ble auksjonarius N. N. barbert!

TI KJENNES FOR RETT

«— Retten skal bemerke at alle salgene av beslaglagt gods er straffbare etter straffelovens § 86 (!!!), men bare de salg som har funnet sted etter 18. desember 1942 rammes av forordningen av samme dag.» (!!!) Dette u-juridiske sammensurium laget av sinte, norske emigrantjurister i London var jo fullstendig ukjent i Norge under okkupasjonen — ikke lovlig kunngjort — og er bare av den grunn en straffereettslig nullitet. Men retten fortsetter uanfektet: «Etter de opplysninger som foreligger om tiltaltets omsetning, antar retten at en omsetning på minst kr. 800000 rammes av anordningen.»

Forsvareren, en begavet jurist, men muligens hemmet av frykt for represalier for eget forhold under okkupasjonen som sikkert var lovlig, legger et rettslig syre-element inn i den Solemske krisejus som fortærer den!

Selv i medvinden anno 45 må det ha vært pinlig for herrene Solem, Gulbrandsen og Ryen å samle seg om følgende «forsvar»

— og så denne barbariske 10 års offentlige mistillit. Den står dessverre alt for godt i samklang med et ynkelig folkehysteri. Men staten skulle i det minste gå foran i å være fornuftig.» (Se Fangens sjel — og vår egen, side 66.)

Dessuten hadde denne minneverdige lagmannsrett for å ramme NN.s auksjonsvirksomhet mv. under okkupasjonen, dekretert følg. vidunderligheter som mulig ens vedk. fagdommere hadde blitt mentalundersøkt for, hvis de hadde prestert noe lignende i sine eksamensoppgaver til juridicum?

Kjære leser, hør nå på løyer som for den tiltalte og hans familie var blodig alvor i menneskejaktens gyldne tid 1945, prestert av følgende herrer: Rettens form., lagmann Erik Solem, som ytterst ubetimelig er gått til en bedre verden. Meddommere: lagdommer G. Gulbrandsen, lagdommer Halvard Ryen. Så var det d'herrer domsmenn med det friske blikk: Prokurist Kristoffer Krog, kontorsjef Andreas Hagen, kirkegårdsarbeider Georg Jacobsen, frisør Georg Syversen.

Den som kan ha hatt mest glede av det var kanskje frisøren, for sannelig ble auksjonarius N. N. barbert!

«— Retten skal bemerke at alle salgene av beslaglagt gods er straffbare etter straffelovens § 86 (!!!), men bare de salg som har funnet sted etter 18. desember 1942 rammes av forordningen av samme dag.» (!!!) Dette u-juridiske sammensurium laget av sinte, norske emigrantjurister i London var jo fullstendig ukjent i Norge under okkupasjonen — ikke lovlig kunngjort — og er bare av den grunn en straffereettslig nullitet. Men retten fortsetter uanfektet: «Etter de opplysninger som foreligger om tiltaltets omsetning, antar retten at en omsetning på minst kr. 800000 rammes av anordningen.»

Forsvareren, en begavet jurist, men muligens hemmet av frykt for represalier for eget forhold under okkupasjonen som sikkert var lovlig, legger et rettslig syre-element inn i den Solemske krisejus som fortærer den!

Selv i medvinden anno 45 må det ha vært pinlig for herrene Solem, Gulbrandsen og Ryen å samle seg om følgende «forsvar»

— og så denne barbariske 10 års offentlige mistillit. Den står dessverre alt for godt i samklang med et ynkelig folkehysteri. Men staten skulle i det minste gå foran i å være fornuftig.» (Se Fangens sjel — og vår egen, side 66.)

Dessuten hadde denne minneverdige lagmannsrett for å ramme NN.s auksjonsvirksomhet mv. under okkupasjonen, dekretert følg. vidunderligheter som mulig ens vedk. fagdommere hadde blitt mentalundersøkt for, hvis de hadde prestert noe lignende i sine eksamensoppgaver til juridicum?

Kjære leser, hør nå på løyer som for den tiltalte og hans familie var blodig alvor i menneskejaktens gyldne tid 1945, prestert av følgende herrer: Rettens form., lagmann Erik Solem, som ytterst ubetimelig er gått til en bedre verden. Meddommere: lagdommer G. Gulbrandsen, lagdommer Halvard Ryen. Så var det d'herrer domsmenn med det friske blikk: Prokurist Kristoffer Krog, kontorsjef Andreas Hagen, kirkegårdsarbeider Georg Jacobsen, frisør Georg Syversen.

Den som kan ha hatt mest glede av det var kanskje frisøren, for sannelig ble auksjonarius N. N. barbert!

vært plettet med manuelt arbeid? Denne bjeffende lille halvgud i den permanente jubilerende offentlige midler i Oslos glimrende kommunale High Life i Rådhusets saler og kabinetter, Akershus og Heftye-villaen — han hadde lett spill i denne saken! Ikke minst fordi lagmannen for dette bruk hadde skapt en ny skole i norsk straffeprosess, med å kombinere dommerstillingen med anklagerens (og med «lov-giverens»).

Lagmannen slo straks den rette tone an med å karakterisere det beslaglagte gods som «tjuegods».

— Fant De det riktig at politiet stjal Deres landsmenns gods? — Stjal?

— Kall det beslag da! — (Fra Morgenpostens referat 20. desember 1945.)

Sannelig var det «walk over» for aktor i denne skinnprosessen — i en stat som ellers har omgjerdet den siktede og den tiltalte med så mange fendere og kauteler i straffeprosessloven av 1887, at denne er blitt kalt lov-overtrederens fribrev.

Da tiltalte etter gammel rettskikk tilslutt reiste seg og trodde han — tross alt — var i en norsk rettssal og holdt i hendene et papir med noen ord han hadde skrevet til sitt forsvar, «ur sitt svenske hjärtans djup», da smalt disse ord fra den store dommers sete:

Vi skal ikke ha noe foredrag her!

Den av angina pectoris lidende tiltalte avsto fra sin forsvarstale og saken ble opptatt til doms. Lagmann Thinn's, lagmann Salomonsens og professor Jon Skeies ånd — lovens ånd — hadde glimret med sitt fravær atter en gang i Eidsivating lagmannsrett etter «frigjøringen».

Alexander Lange.

H. Hausmann

Sørreisa

Husk din egen postadresse!

Forbundets sekretariat mottar meget ofte brev hvori avsenderen ber om omgående svar, men hvor han helt har glemt å opplyse om sin postadresse. Vanligvis oppgis det et gårdsnavn, men av slike kan det være hundrede enslydende rundt om i landet, og sekretariatet blir tross alle anstrengelser dessverre hyppig ute av stand til å gi noe svar. — Husk derfor på at du under ditt navn gjør tydelig greie for hvilket poststed du sogner til.

FORBUNDET
Kierschows gt. 5, Oslo. Tlf. 37 76 96

Meddelelse til mine kunder på nysaltet uer

Grunnet stor ordreinngang på nysaltet uer, ble der vanskelig å skaffe mindre emballasje.

Jeg har derfor i samråd med fiskerne først lagesaltet fisken i 8 dager i tønner, hvoretter den er pakket i passer. Nå i den kalde årstid skulle varen bli prima. Den bes lagt i tønner ved fremkomsten og lagesaltet. Saltingsgraden avhenger av hvor lang tid den skal lagres fremover. Det viser seg at frakten blir langt billigere i kasser, og emballasjen er jo også meget billigere. Kunden får derfor en meget billigere fisk enn ellers, mens arbeidsomkostningene her blir vesentlig større. Jeg takker for Deres ordre, og ønsker Dem en god mottakelse av varen. Jeg hører gjerne fra Dem senere ved behov av fiskevarer.

O. ANDREASSEN
Mohamm, Espenesbogen

Agenter

ansettes for salg av lettseigelige artikler til forretninger og private. Kapital unødvendig. Oppgi salgsdistrikt.

Bill. mrk. «ENCO», nr. 428.

JULEGAVEN

i år er boken «Urolig blod». Samfunnsroman, 200 sider, innb. m. forfatterens dedikasjon, for kr. 5.—.

O. O. FURUSETH, Steinvik
Postgiro nr. 41098

Elghundvalper,

årsgamle til elgjakta 1951. Ren stamme i generasjoner, med jaktsikre dyr.

STAVSETRA KENNEL
(B) Bjørkmyr

Fhv. offiser,

lensmann og sveitf. i AT u. okkup. ø. arb. Kontor, regnskap, arb. leder, formann, sjåfør (off.pb.). Skogs-, jordbruks-, snekkerkyn-dig m. m. Tar gjerne forpaktning. Bill. mrk. «Altmuligmann nr. 417».

PASS PÅ!

Energiske selgere, agenter og forhandlere søkes mot meget høy godtgjørelse for Dr. jur. Gustav Smedals berømte bok Patriotisme og Landssvik Utsalgspris kr. 12,00 fint innb. Kommissjonslager mot referanse. Skriv straks.

KARL SEELAND
Oppgård st.

Nordmørspostens Trykkeri